

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

2018 Adineko Anoetarren testigantzak

*Anoeta,
Gipuzkoa*

Aurkibidea

Biografia

"Adineko anoetarren testigantzak" proiekturako 2018an elkarriketatutako herritarrekin osatutako laburpen bideoa. Bertan parte hartzen dutenak: Joxe Iturzaeta Arruti, Inaxio Garmendia Maioz, Justo Urkola Zuriarrain, Maria Kortajarena Urkola, Joxe Urkola Zuriarrain eta Luis Urkola Zuriarrain.

Zintak

ANO-013

- **Proiektua:** Adineko anoetarren testigantzak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Peñagarikano, Nekane
- **Data:** 2018-06-22
- **Iraupena:** 28 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gaston Balerdi, Izaskun
- **Emalea:** Anoetako Udala

Pasarteak

1. Elurretan jolas

- **Erref:** ANO-013/007
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:00:32. **Bukatu:** 00:02:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Umetan, elurra egiten zuenean txoriak harrapatzen nola jarduten zuten kontatzen du Inaxio Garmendiak. Joxe eta Justo Urkolak ere tranpak egiten zituzten haiek ehizatzeke.

2. Iltzedun oinetakoak

- **Erref:** ANO-013/008
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:02:02. **Bukatu:** 00:03:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Inaxio Garmendiaren ustez, garai hartako arropak ez zeukaten gaur egungoen aldean zer ikusirik. Oinetakoak ere oso eskasak izaten ziren; iltzedun botak dakartza gogora baina, gaizki egindako zapatak izanik, gutxi irauten zuten.

3. Abarkak

- **Erref:** ANO-013/009
- **Iraupena:** 0:00:09. **Hasi:** 00:03:54. **Bukatu:** 00:04:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Artilezko galtzerdiak eta abarkak erabiltzen zituen Maria Kortajarenak.

4. Gozoa

- **Erref:** ANO-013/010
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:04:03. **Bukatu:** 00:05:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Nahiz eta goserik ez zuten sekula pasa, txokolatea bezalako jakiak urriak zirela kontatzen du Inaxio Garmendiak. Patata, beranduago hasi zen erabiltzen. Jai egunetan, arroz-esnea eta garbantzuak jaten zituztela dauka gogoan Maria Kortajeranak; gainontzeko egunetan babarrunak eta aza izaten zituzten. Txerria hiltzen zenean, txerrikirik ere ez zen falta izaten. Hala ere, arrautzak eta etxeko jakirik onenak apaizarentzat izaten zirela dio Mariak.

5. Bizikleta estraperloan

- **Erref:** ANO-013/011
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:05:24. **Bukatu:** 00:06:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Joxe Iturzaetak estraperloko olioak nola lortzen zuen kontatzen du. Aitak erosi zion bizikletaz babak estraperloan ekartzera ere makina bat buelta eman zituela dauka gogoan.

6. Bizikleta

- **Erref:** ANO-013/012
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:06:19. **Bukatu:** 00:07:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

16 urte zituela erosi zuen Inaxio Garmendiak bizikleta. Lanera joateko erabiltzen zuen. Maria Kortajarenak senargaiarekin Oriora bizikletaz joan zeneko pasadizoa dakar gogora.

7. Apeaderoa auzolanean

- **Erref:** ANO-013/013
- **Iraupena:** 0:00:16. **Hasi:** 00:07:27. **Bukatu:** 00:07:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Tren-geralekua auzolanean eraiki zutela kontatzen du Joxe Iturzaetak. Auzolana arrunta zen garai hartan.

8. Trenari harrika

- **Erref:** ANO-013/014
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:07:43. **Bukatu:** 00:09:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:

Justo eta Luis Urkolarentzat trena piztia baten modukoa zen. Baserri ingurutik harriak botatzen jarduten zuten umetan. Makinista bera ere trenaren barrura sartzen omen zen ume haien harrikaden beldur.

9. Feria Villabonara

- **Erref:** ANO-013/015
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:09:03. **Bukatu:** 00:09:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Etxeko barazki, oilasko eta arrautzak Villabonako ferian saltzen zituen Maria Kortajarenaren amak. Astoz garraiatzen zituzten salgaiak.

10. Asto-zerga

- **Erref:** ANO-013/016
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:09:49. **Bukatu:** 00:11:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Mutil koskorrak zirela astoen "O.T.A." (aparkatzeko zerga) ordaintzen zutela kontatzen du Luis Urkolak. Justizia plazan astoa lotzeagatik 2 erreal kobratzen zizkietela dio. Hura ez ordaintzearren asmatzen zituzten trikimailuez dihardu.

11. Eskola

- **Erref:** ANO-013/017
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 00:11:08. **Bukatu:** 00:11:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Nahiz eta 14 urte bete zituen arte Asteasuko eskolan ibili zen, gauza handiegirik ez zuela ikasi aitortzen du Maria Kortajarenak. "Cara al Sol" abestu beharra gogoratzen du Luis Urkolak.

12. Elizara ilunbistan

- **Erref:** ANO-013/018
- **Iraupena:** 0:00:26. **Hasi:** 00:11:33. **Bukatu:** 00:11:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Lasto sortari su emanda argiztatzen zuten neguan elizatik etxerako bidea

13. Argia

- **Erref:** ANO-013/019
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:11:59. **Bukatu:** 00:13:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Ura eta argindarra 12 urte ingururekin ezagutu zituen lehenengo aldiz Inaxio Garmendiak etxean. Ordura arte, kinkea eta farolak erabiltzen zituzten. Goizeko 7:30etako mezetara joan behar izaten zutenean, bidea argiztatzeko "lastabala" edo farola erabiltzen zutela dio.

14. Neska-laguntzea

- **Erref:** ANO-013/020
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:13:38. **Bukatu:** 00:15:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Inguruko herrietako erromerietara oinez joan behar izaten zuten. Luis Urkolaren hitzetan, nahiz eta bakarrik ibili, hizketan etortzen zen jende ugari beste norbaitekin zegoela sinistu arazteko (babes moduan).

15. Baltsean edo

- **Erref:** ANO-013/021
- **Iraupena:** 0:00:28. **Hasi:** 00:15:19. **Bukatu:** 00:15:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Joxe Iturzaetak dantzari abila sekula ez dela izan aitortzen du barre artean. Justo Urkola ere ez omen da inoiz dantza lotuan ibili.

16. Festa bentalden

- **Erref:** ANO-013/022
- **Iraupena:** 0:00:27. **Hasi:** 00:15:47. **Bukatu:** 00:16:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa

Laburpena:

Bentaldeko jaietan jende asko ibiltzen zela dio Joxe Iturzaetak. Janaria ere ematen zutela gogoan dauka.

17. Dantza eskean

- **Erref:** ANO-013/023
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:16:14. **Bukatu:** 00:17:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Neskei dantza eskatzeko Chester tabakoa erre eta mostoa edaten zutela aitortzen du Justo Urkolak. Antza denez, ardo usainarekin joatea baino askoz egokiagoa zen neska kontuetan "ondo" aritzeko.

18. Oilasko biltzea

- **Erref:** ANO-013/024
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:17:00. **Bukatu:** 00:17:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Baserriz-baserri biltzen zituzten oilaskoak plazan zintzilika jartzen zituzten ezpataz lepoa mozteko.

19. Parrandatik ere elizara

- **Erref:** ANO-013/025
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:17:54. **Bukatu:** 00:18:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Nahiz eta parrandan zebiltzala berandutu eta mezarako ordua iritsi, etxera joan aurretik meza entzuten zutela kontatzen dute Luis eta Justo Urkolak. Hala ere, egun horretan Anoetako elizara joan ordez, Tolosara joaten omen ziren.

20. Bideak errepide

- **Erref:** ANO-013/026
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:18:43. **Bukatu:** 00:19:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Zubi eta errepideei buruz dihardu Inaxio Garmendiak. Gaur egungo makinarik ezean, eskuz egin beharreko lana zela kontatzen du. Harrobiko harriak behiak eta gurdiak erabiliz garraiatzen zituzten.

21. Wrinkler lantegia

- **Erref:** ANO-013/027
- **Iraupena:** 0:00:38. **Hasi:** 00:19:51. **Bukatu:** 00:20:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Tolosaldeko lantegiak

Laburpena:

Inguruko baserrietako soroak erosi zituzten Wrinkler lantegiko ugazabek lantegia eraikitzeke (Maria Kortajarena hizlari)

22. Plazan sagardotegia

- **Erref:** ANO-013/028
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:20:29. **Bukatu:** 00:21:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Gaur egun ezagutzen direnak baino sagardotegi gehiago zegoen Anoetan Joxe Iturzaetaren iritziz. Hiru dakartza gogora.

23. Don Dionisioren zigorra

- **Erref:** ANO-013/029
- **Iraupena:** 0:00:32. **Hasi:** 00:21:04. **Bukatu:** 00:21:36

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Justo Urkolak dotrina ikasten ez zuenari apaizak ezartzen zion zigorra kontatzen du.

24. Irratia

- **Erref:** ANO-013/030
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:21:36. **Bukatu:** 00:22:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Ezkondutza zenean erosi zuen Joxe Iturzaetak irratia. Handia zen arren, nahi zuenean bakarrik jotzen omen zuen musika. Gerra hasi zen egunean irratitik entzun zuen albistea Inaxio Garmendiaren aitak. Albistea ematen zuten bitartean jende guztia irratia ingurura bildu zela kontatzen du.

25. Osinbeltz / Osintzulo

- **Erref:** ANO-013/031
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:22:37. **Bukatu:** 00:23:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekek eta uretako jolasak

Laburpena:

Justo, Joxe eta Luis Urkola Osintzulora joaten ziren igerian egitera. Joxe "Okerra" omen zuten irakasle. Uretara salto egiteko agindu zion Joxeri behin eta ia bertan itota geratu zela kontatzen du.

26. Gerra

- **Erref:** ANO-013/032
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:23:37. **Bukatu:** 00:24:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Bi urte eta erdiko soldadutza egin behar izan zuen Inaxio Garmendiaren aitak. Soldadutza amaituta, ezkondu egin zen eta orduan jaio zen Inaxio baina tamalez, gerra zibila hasi eta aita eraman egin zutela kontatzen du. Gurasoek ez zuten gerra konturik aipatu nahi izaten.

27. Drogak gerran

- **Erref:** ANO-013/033
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:24:53. **Bukatu:** 00:26:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerra zibilean, frontean zazpi urtez egon zen bizilagun bati buruzko aipamena. frontera joaten ziren soldaduei drogaren bat ematen zietela aipatzen du Inaxio Garmendiak; droga haren eraginez, ezer inporta ez zitzaiera joaten omen ziren soldaduak borrokara.

28. Aholkua

- **Erref:** ANO-013/034
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:26:24. **Bukatu:** 00:27:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

"Ondo pasa baina pasa gabe!", Luis Urkolaren aholkua. Justo eta Joxe Urkolak eta baita Inaxio Garmendia ere gazteei zuzendutako aholkuak ematen dituzte pasarte honetan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-07-28

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com